

Huvudman

Malmö kommun

Malmö stad

205 80 Malmö

Ärendet

Tillsyn av Apelgårdsskolan, grundskola 7-9 i Malmö kommun.

Beslut

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen (2010:800) Malmö kommun en anmärkning avseende brister rörande *beslut om betyg och dokumentation i betygskatalog*. Malmö kommun ska senast den **fredag den 1 mars 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalad brist. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser *studiehandledning på modersmålet, arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd, förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero samt agerande och anmälan vid kränkande behandling*.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till skolinspektionen.lund@skolinspektionen.se. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:5497) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2023 inlett en tillsyn av Apelgårdsskolan 7-9 i Malmö kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Apelgårdsskolan 7-9 följer gällande bestämmelser om *studiehandledning på modersmålet, arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd, förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero, agerande och anmälan vid kränkande behandling*, samt *beslut om betyg och dokumentation i betygskatalog*.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektorn samt lektionsobservationer mellan den 20 - 21 september 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. åtgärdsprogram, beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram samt betygskataloger. Huvudmannen har yttrat sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Anmärkning

Beslut om betyg och dokumentation i betygskatalog

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Skolinspektionen har tagit del av skolenhetens betygskatalog för höstterminen 2022 samt vårterminen 2023 för årskurs 7, 8 och 9. Av betygskatalogen för höstterminen 2022 framgår att det finns ett antal elever upptagna i betygskatalogen för vilka det helt saknas notering. För dessa elever finns varken betyg, horisontellt streck eller siffran 2 eller 3 angivet. Detta gäller betygskatalogen för ämnet modersmål i samtliga årskurser. Rektorn uppger i intervju att modersmållärarna som är anställda på skolan signerar en betygskatalog och att de modersmållärare som är anställda centralt i Malmö kommun signerar en annan.

Vidare framgår av betygskatalogen för höstterminen 2022 och vårterminen 2023 att det i flera ämnen saknas signering av lärare avseende elevers betyg. För samtliga årskurser saknas exempelvis signering av en lärare avseende betyg för en eller flera elever i ämnet modersmål. Rektorn uppger gällande modersmål att det beror på att de modersmållärare som tillhör kommunens Språkcentral istället signerat i betygskatalog från Språkcentralen. För årskurs 7 och 9 saknas signering av lärare avseende elevers betyg i ämnet svenska som andraspråk. För årskurs 9 saknas signering för en elev även i ämnena matematik, idrott, engelska, musik, slöjd, samhällskunskap, geografi, historia, religion och bild.

Av betygskatalogen för våren 2023 framgår vidare att det saknas signering av lärare för årskurs 9 i ämnena teknik, hem- och konsumentkunskap, kemi, fysik och biologi. Det framgår vidare av betygskatalogen för höstterminen 2022 att lärare som inte är legitimerad ensam signerat betygskatalogen för årskurs 7 samt klass 9fb i ämnet slöjd. Av den lärarförteckning som Skolinspektionen tagit del av framgår att det finns legitimerade lärare på skolan.

Rättslig reglering

Av 3 kap. 16 § skollagen framgår att betyg ska beslutas av den lärare som bedriver undervisningen vid den tidpunkt när betyg ska sättas. Om läraren eller lärarna inte är legitimerade, ska beslutet fattas tillsammans med en lärare som är legitimerad. Kan dessa inte enas ska betyget beslutas av den legitimerade läraren under förutsättning att han eller hon är behörig att undervisa i det ämne som betyget avser. I annat fall ska betyget beslutas av rektorn.

Av 6 kap. 10 § skolförordningen framgår att beslut om betyg ska dokumenteras i en betygskatalog. Rektorn ansvarar för att betygskatalogen förs.

Av 6 kap. 19 § skolförordningen framgår att om betyg inte har kunnat sättas för att det saknas underlag för bedömning av en elevs kunskaper i ett ämne på grund av elevens frånvaro, ska betyg inte sättas i ämnet. Detta ska markeras med ett horisontellt streck.

Av Skolverkets föreskrifter (SKOLFS 2011:123 4, 6, 7 och 8–11 §§) om betygskatalog framgår följande: Skolenheten ska ha rutiner för att säkerställa att samtliga beslut om betyg i betygskatalogen har fattats av den eller de som enligt 3 kap. 16 § skollagen ska besluta om betyg. I grundskolan ska beslut om betyg föras in i betygskatalogen dels i slutet av varje termin då betyg ska beslutas, dels i anslutning till att ett ämne har avslutats. Det ska framgå av betygskatalogen om ett ämne har avslutats. Den eller de som beslutar om ett betyg ska datera uppgiften i betygskatalogen och förse uppgiften med egenhändig signatur. En betygskatalog ska bland annat innehålla namn och titel på den eller de som har beslutat om betyg. En betygskatalog i grundskolan ska innehålla ämnets namn och elevens betyg i respektive ämne. Beslut om att inte sätta betyg ska enligt 6 kap. 15 § skolförordningen i grundskolan markeras med ett horisontellt streck. I årskurserna 7–9 i grundskolan ska siffran 2 anges i ämnesblocken samhällsorienterande ämnen och naturorienterande ämnen. Siffran 2 ska även anges i det av ämnena svenska

eller svenska som andraspråk som eleven inte läst samt i ämnena moderna språk (elevens val eller språkval), modersmål och teckenspråk när eleven inte läst dessa ämnen. Siffran 3 ska anges när ett ämne inte lästs på grund av anpassad studiegång enligt 3 kap. 12 § skollagen. **Skolinspektionens bedömning**

Skolinspektionen bedömer att Apelgårdsskolan 7-9 inte lever upp till författningarnas krav när det gäller dokumentation i betygskatalog samt beslut om betyg. Utredningen visar att det finns felaktigheter i betygskatalogen. Betygen signeras inte alltid av den eller de som beslutat om betygen och det förekommer att det helt saknas notering för elever, det vill säga varken elevens betyg, horisontellt streck eller siffran 2 eller 3 anges. Utredningen visar vidare att lärare som inte är legitimerad ensam beslutar om betyg trots att det finns legitimerade lärare på skolan.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Malmö kommuns verksamhet vid Apelgårdsskolan 7-9 uppfyller inte fullt ut författningarnas krav vad gäller beslut om betyg och dokumentation i betygskatalog. Utredningen visar att skolenhetens betygskatalog i huvudsak är korrekt men att det förekommer vissa felaktigheter i betygskatalogen då det saknas notering för vissa elever i vissa ämnen samt att betyg inte alltid signeras av den eller de som beslutat om betygen. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristen som mindre allvarlig och finner därför skäl att tilldela Malmö kommun en anmärkning.

Områden utan konstaterade brister

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervju med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att alla elever som identifierats ha behov av studiehandledning på modersmålet får det. Lärare uppger att eleverna oftast får en timme i veckan men att studiehandledarna har tillgång till planeringen och det digitala klassrummet och därmed kan förbereda sig och använda tiden rätt. Skolan har också interna studiehandledare i de stora språken vilket gör det flexibelt. Vidare uppger lärarna att de har en dialog med studiehandledarna och om det behövs kan skolan ansöka om mer tid via rektor hos Språkcentralen. Enligt lärarna får samtliga elever vid skolbesöket studiehandledning i tillräcklig omfattning. Representanter för elevhälsan uppger att de ansöker om timmar utifrån behov och att de ibland omfördelar timmarna mellan eleverna.

Rektorn uppger att om lärare och studiehandledare kommer fram till att elever behöver mer studiehandledning så ansöker de om detta hos huvudmannen via Språkcentralen. Rektorn uppger vidare att hen hittills fått det skolan tidigare ansökt om, eftersom tydlig dokumentation av elevens behov funnits som underlag.

Rättslig reglering

Enligt 3 kap. 12 § skollagen ska en nyanländ elev, som har tagits emot inom skolväsendet i högstadiet i grundskolan och vars kunskaper har bedömts, få studiehandledning på modersmålet om det inte är uppenbart obehövt. Studiehandledningen ska syfta till att ge eleven förutsättningar att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas.

Av 5 kap. 4 § skolförordningen framgår att en elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Malmö kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller studiehandledning på modersmålet. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Lärare uppger att alla elever som har behov av extra anpassningar får det, trots att vissa förutsättningar såsom stora elevgrupper försvårar arbetet. Enligt lärare har skolan många elever i behov av anpassningar och säger att skolan på gruppnivå arbetar med ledning och stimulans. Även representanter för elevhälsan och rektorn uppger i intervjuer att alla elever som identifierats vara i behov av extra anpassningar ges sådant stöd och att anpassningarna följs upp och utvärderas var sjätte vecka. Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår vidare att lärare anmäler elever som kan vara i behov av särskilt stöd till elevhälsan, antingen muntligt vid kunskapsuppföljningen var sjätte vecka eller skriftligen däremellan. Anmälningarna lyfts sedan på elevhälsamöten där rektorn deltar.

Av intervjuer med lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår vidare att en utredning om särskilt stöd alltid startas i de fall anmälan gäller oro över att elev trots extra anpassningar inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppnås. Då görs en pedagogisk kartläggning tillsammans med undervisande lärare, följt av en bedömning. Rektorn fattar sedan beslut om att utarbeta åtgärdsprogram eller beslut om att inte utarbeta åtgärdsprogram. Av skolans samtliga utarbetade åtgärdsprogram, vilka Skolinspektionen tog del av vid besöket, framgår elevens behov av särskilt stöd samt hur det särskilda stödet ska ges. Av åtgärdsprogrammen framgår att de innehåller överklagandehänvisning samt att elev och vårdnadshavare getts

möjlighet att medverka i utarbetandet. De flesta åtgärdsprogram saknar ansvarig samt datum för uppföljning och utvärdering. Rektorn har den 28 september 2023 inkommit med en redogörelse om att samtliga uppgifter nu finns med i åtgärdsprogrammen.

Rättslig reglering

Enligt 3 kap. 5 § skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, och inte annat följer av 7 §, ska eleven skyndsamt ges stöd i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen.

Av 3 kap. 7 § skollagen framgår att om det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier eller kriterier för bedömning av kunskaper som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga. Rektorn ska se till att en elevs behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Samråd ska ske med elevhälsan vid sådan utredning, om det inte är uppenbart obehövligt. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd.

Enligt 3 kap. 9 § skollagen ska ett åtgärdsprogram utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas. Åtgärdsprogrammet beslutas av rektorn.

Av 28 kap. 16 § skollagen framgår att om en utredning enligt 7 § visar att eleven inte behöver särskilt stöd, ska rektorn eller den som rektorn har överlåtit beslutanderätten till i stället besluta att ett åtgärdsprogram inte ska utarbetas. Beslut om åtgärdsprogram får överklagas hos Skolverkets överklagandenämnd.

Av 29 kap. 10 § skollagen; 33 § förvaltningslagen [2017:900] framgår att eleven och elevens vårdnadshavare ska underrättas om det fullständiga innehållet i beslutet och om hur man överklagar beslutet till Skolväsendets överklagandenämnd.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte att Malmö kommun brutit mot bestämmelserna när det gäller arbetet med extra anpassningar och särskilt stöd. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervjuer med lärare, personal från elevhälsan och rektorn framkommer att skolan har ett förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero. Skolan kartlägger tryggheten genom att eleverna besvarar enkäter och gör trygghetsvandringar. Utifrån kartläggningen sätts åtgärder in, till exempel i form av personaltäthet vid förflyttningar och kring matsalen, rastaktiviteter och gemensamma aktivitetsdagar. Rektorn och representanter för elevhälsan ger flera exempel på hur skolan arbetar för att öka och behålla tryggheten, såsom arbetet med välkända rutiner, förberedelse och vikten av att skapa ett tillåtande klimat. Eleverna uppger i intervju att de känner sig trygga. Det framkommer vidare att skolan har ett gemensamt arbete kring rättighetsbaserad skola, där olika teman såsom hederskultur lyfts i samtliga klasser. Rektorn uppger vidare att skolan har åtta olika råd för att eleverna ska känna att de har möjlighet till inflytande, vilket rektorn säger kan öka elevernas trygghet.

Enligt rektorn och lärare används elevhearings, utvecklingssamtal och enkäter för att följa upp och analysera studieron. Lärare uppger att de i syfte att förbättra studieron arbetar med tydliga och välkända rutiner, fasta placeringar och en välplanerad undervisning. Rektorn uppger att skolan arbetat mycket med lärmiljöer och att de gjort eleverna delaktiga i arbetet med den fysiska lärmiljön. Vidare uppger rektorn att de arbetat mycket med övergångar och överlämning, samt att ordningsregler med tillhörande konsekvenstrappa är en del i arbetet för god studiero.

Av inskickat material samt av intervju med rektorn framgår även att varje klass har ett dokument där identifierade behov, målbild och insatser avseende bland annat studiero dokumenteras. Dessa följs upp löpande under läsåret och resultaten av insatserna, effekter och åtgärder analyseras och utvärderas. Vid läsårets slut beslutas nya eller fortsatta insatser för vidare arbete framåt.

Rättslig reglering

Enligt 5 kap. 3 § skollagen ska alla elever tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero.

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Agerande och anmälan vid kränkande behandling

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av intervjuer med elever, lärare, representanter för elevhälsan och rektorn framgår att personal på skolan agerar när de ser en misstänkt kränkning. Det framgår vidare att personalen snarast anmäler detta skriftligt till rektorn. Representanter för elevhälsan uppger att kuratorn flera gånger per vecka går igenom anmälningarna och ser till så att de är korrekt ifyllda samt att utredningar dokumenteras. Efter detta går kuratorn igenom anmälningarna tillsammans med rektorn. Anmälningar och utredningar följs enligt elevhälsan och rektorn upp regelbundet på elevhälsamöten.

Rättslig reglering

Enligt 1 kap. 5 § skollagen ska var och en som verkar inom utbildningen aktivt motverka alla former av kränkande behandling.

Av 6 kap. 10 § skollagen framgår att personal som får kännedom om att en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn.

Skolinspektionens bedömning Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom detta område. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

X Jenny Fahlman

Beslutsfattare
Signerat av: Jenny Fahlman

X Sarah Bjertner Olsson

Föredragande
Signerat av: Sarah Bjertner Olsson

ärendets slutliga handläggning har även
utredarna Hanne Lernout och David Lopezs Svensson medverkat.